

Yttrande

2019-10-17

Dnr 112–2019

**SÄKERHETS- OCH
INTEGRITETSSKYDDSNÄMNDEN**

Justitiedepartementet
Ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor (Ds 2019:14)

(Ju2019/02411/L4)

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har anmodats att yttra sig över innehållet i rubricerad promemoria.

Nämnden har granskat promemorians överväganden och förslag främst med utgångspunkt från sin uppgift att ur ett rättssäkerhets- och integritetsskyddsperspektiv utöva tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet. Nämnden vill med den utgångspunkten framföra följande synpunkter.

Ökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel

I promemorian lämnas förslag som möjliggör en ökad användning av hemliga tvångsmedel, både inom ramen för förundersökningar och i underrättelseverksamhet. Utöver skärpningen av straffskalorna för vissa brott kan det antas att kvalifikationsgrunden att vapnet eller den explosiva varan har innehaft eller hanterats i en kriminell miljö¹ leder till att fler brott kommer att bedömas som grova. Begreppet ”kriminell miljö” anges t.ex. omfatta alla platser där kriminell verksamhet bedrivs eller där kriminellt belastade personer uppehåller sig. I promemorian anges att det är en försvårande omständighet som torde föreligga relativt ofta (s. 67). Nämnden anser att begreppet är otydligt och riskerar att leda till alltför vida tolkningar. Är t.ex. den misstänktes bostad alltid en kriminell miljö? De konsekvenser som förslagen medför för den enskildes personliga integritet och de avvägningar som gjorts i det avseendet bör enligt nämnden redovisas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

¹ Kvalifikationsgrunden föreslås införas i 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och 9 kap. 1 a § vapenlagen (1996:67).

Förslag om utvidgning av möjligheten att använda s.k. postspärr

Genom förslagen i promemorian utvidgas möjligheten att besluta om postspärr avsevärt. Ett sådant beslut innebär inskränkningar i skyddet för brevhemligheten, som är en grundlagsskyddad rättighet, varför utvidgningen måste övervägas och motiveras noga. Medan postspärr är en administrativ åtgärd i Tullverkets kontrollverksamhet finns det ett motsvarande hemligt tvångsmedel som regleras i 27 kap. 9 § rättegångsbalken (postkontroll). Tvångsmedlet omfattas av en rad rättssäkerhetsgarantier, däribland Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens tillsyn, som inte har någon motsvarighet vid användandet av postspärr. Att Tullverket finner bestämmelsen om postkontroll krånglig och tidsödande (s. 133 f.) är, enligt nämndens mening, inte ett tungt vägande skäl för att utvidga möjligheterna att besluta om postspärr. Skälen för förslaget i den här delen bör enligt nämnden utvecklas ytterligare. Under alla förhållanden avstyrker nämnden att ett beslut om postspärr ska få gälla för så lång tid som en månad. Mot bakgrund av att de utvidgade befogenheterna motiveras med att beslut av domstol eller åklagare inte kan fås innan försändelsen når adressaten framstår tidsramen som orimligt lång. Enligt nämndens mening bör ett beslut om postspärr få gälla högst en vecka.

Detta yttrande har beslutats av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden. I beslutet har Gunnel Lindberg (ordförande), Barbro Thorblad, Linnéa Darell, Berit Jóhannesson, Zayera Khan, Christina Linderholm, Ewa Samuelsson, Mats Sander och Jonas Åkerlund deltagit. Föredragande har varit Ylva Marsh.

Gunnel Lindberg

Ylva Marsh